

NYT

Nr. 33 april 1996

fra DANMARKS FLYVEMUSEUM og FLYVEMUSEETS VENNER

Generalforsamling

Herved indkaldes til ordinær generalforsamling i Foreningen Flyvemuseets Venner *tirsdag den 14. maj 1996 kl. 1500* i Center Mobilium, Ellehammers Allé 3, Billund med følgende dagsorden:

1. Valg af dirigent.
2. Bestyrelsens beretning om virksomheden
3. Fremlæggelse af årsregnskabet til godkendelse samt meddelelse af decharge til bestyrelsen.
4. Behandling af indkomne forslag.
5. Valg af bestyrelsesmedlemmer og to revisorer, heraf en statsautoriseret.
6. Fastsættelse af kontingent.
7. Eventuelt.

Forslag, der tilsigter en generalforsamlingsbeslutning, må være formanden, direktør Christian R. Hunderup, Slotsvej 49A, 2920 Charlottenlund, i hænde *senest den 1. maj*.

Åbningstider

Museerne i Center Mobilium holder i sommerhalvåret åbent alle ugens dage fra kl. 10 til kl. 16. I højsæsonen, 22. juni til 4. august, lukkes dog først kl. 18.

Når skoleernes efterårsferie er slut den 20. oktober, går man igen over til weekendåbning, dvs lørdag og søndag fra kl. 10 til 16.

Kontingentet

Money makes the world go round hedder det i den klassiske sang fra filmen Cabaret. Det gælder også denne forening, hvis formål det er at yde økonomisk og anden støtte til Danmarks Flyvemuseum, så indbetal venligst snarest muligt Deres kontingent for 1996. Det er stadig 150 kr., for pensionister 100 kr., men man må da meget gerne betale mere!

For eksempel 1.000 kr. - så bliver man *livsva- rigt* medlem af Foreningen Flyvemuseets Venner.

Og husk at tage kontingentkvitteringen med, når De besøger Center Mobilium; for medlemmer af Flyvemuseets Venner kommer gratis ind, ikke blot i Flyvemuseet, men også i Falck Museet og i Danmarks Automobilmuseum.

Indefrosne fly

I 1942 nødlandede to Boeing B-17 Flying Fortress og seks Lockheed P-38 Lightning på den grønlandske indlandsis og blev snart begravet af sne. I 1992 blev en P-38 bjerget - den lå nu 40 meter nede i isen.

Hvordan man fandt de forsvundne fly og fik et af dem op igen, kan man nu se på en særudstilling på museet. Den er baseret på fotomateriale, stillet til rådighed af The Greenland Expedition Society, der stod for bjergningen af flyet.

I øvrigt agter en dansk gruppe under ledelse af trafikflyver og advokat Lasse Rungholm sig til Grønland til sommer for at forsøge at bjerge resten af de indefrosne P-38.

En sjælden flymotor:

Argus As 411

For en snes år siden erhvervede Danmarks Flyvemuseum formedelst 500 kr. noget af en sjældenhed fra en skrothandler i Malmö:

En tysk flyvemotor af typen Argus As 411 fra en Siebel 204D, et tomotors tysk trænings- og transportfly fra Anden Verdenskrig.

Motoren, der i mange år har stået gemt af vejen på museets depot, er nu blevet renoveret og gjort udstillingsklar af medlemmer af pensionistklubben på Flyvestation Værløse.

Her fortæller en af dem, civilingeniør Gunner Larsen, om den interessante motor:

Argus As 411 er en 12-cylindret luftkølet motor med hængende cylindre i V-form og kan siges at være en videreudvikling af tilsvarende 8-cylindrede As 10, der bl. a. anvendtes i Messerschmitt Bf 108 Taifun og Fieseler Fi 156 Storch.

Under krigen blev motoren udover ved motorfabrikken Argus i Berlin også fremstillet både i Frankrig (Renault) og i Tjekkio-Slovakiet, i alt ca. 2.600 stk. Flyvemuseets motor er således af tjekisk herkomst. Renault fortsatte efter krigen med at producere motoren, dog med en del ændringer (Renault-SNECMA 12S og 12T).

Den oprindelige udgave, As 410, som senere blev til As 411, anvendtes i Focke-Wulf FW 189 Uhu (tomotoret rekognosceringsfly) og Arado Ar 96 (enmotoret skolefly, en slags tysk Harvard) samt det tomotorede transport- og træningsfly Siebel Si 204. Af den blev der fremstillet ca. 20.900.

As 411, der max. kan yde ca. 600 hk ved 3.300 o/m, har en stempeldiameter på 105 mm og en slaglængde på 115 mm. Kompressionsforholdet er 1:6,4.

Den er på mange måder en bemærkelsesværdig motor med en del usædvanlige anordninger.

Karburatoren, der er meget kompliceret, er forvarmet af motorens oliesystem, ligesom indsugningsluften forvarmes, styret af en termostat. Den på karburatoren anbragte blandingsregulator er forbundet med tændingsindstillingen og propellerregulatoren, således at der for alle ydelsestrin opnås det gunstigste driftsforhold m.h.t. overladningstryk (motoren har supercharger), propeller-

og motoromdrejninger o.s.v. med laveste brændstofforbrug, alene reguleret med gashåndtaget.

Propellergearet er udstyret med en dæmperanordning og selve propellens stigning „styres“ af den karakteristiske Argus vindrose på propellerspinneren.

Motoren er anbragt i en original transportstand. Der er også bevaret dele af flyets (Si 204D) struktur: motorfundamentet samt nogle medtagne, bulede motorskærme.

Desværre mangler bl.a. en cylinder, topdæksel og magneter. Det manglende topdæksel er under renoveringen blevet erstattet af et gennemsigtigt låg, så man nu kan se ind i det meste af krumtaphuset.

Argus var Tysklands ældste flymotorfabrik, idet firmaets første flymotor er fra 1906. Under Første Verdenskrig fremstillede fabrikken en lang række af vandkølede rækkemotorer med stående cylindre til brug i fly.

Blandt disse kan nævnes den 140 hk motor, der blev anvendt i Orlogsværftets H-maskiner (til Hæren). En sådan motor er også blevet renoveret af pensionistklubben på FSN Værløse og var udstillet på Tøjhusmuseets udstilling om Flyvevåbnet i 1992.

Ved Anden Verdenskrigs afslutning arbejdede Argus-fabrikken bl.a. på et projekt til en stor 24-cylindret motor på ca. 4.000 hk. I øvrigt var det Argus, der stod for pulseramjetmotoren Argus-Schmidt-Rohr 109-014 til den berygtede V 1 („den flyvende bombe“). Af denne motortype blev der fremstillet ca. 30.000.

Biler i Billund

Den 24.-27. maj er der internationalt Saab træf i Billund (for biler, ikke fly!), og samtidig åbner Danmarks Bilmuseum en særudstilling af Saab biler. Den kan ses hele juni måned.

6. juli åbner Falck Museet en udstilling om ambulancetjeneste, og fra den 31. august og året ud har Danmarks Bilmuseum en særudstilling af eksklusive engelske biler.

Center Mobilium rekonstrueret

Det er ikke nogen hemmelighed, at Center Mobilium ikke har opnået det besøgstal, der var ventet, og i stedet for som ventet at hvile i sig selv har driften af de tre museer givet et betragteligt underskud.

Hen på året 1995 viste det sig nødvendigt med en rekonstruktion, og driften af museerne skulle derefter være sikret i hvert fald tre år frem.

I forbindelse hermed har Flyvemuseet fået løst problemet omkring deponhangaren, som man var nødsaget til at sælge i 1992 til Kirkbi A/S for at kunne betale anlægs- og anden gæld.

Flyvemuseet har fortsat disponeret over hangaren uden at betale husleje, men det kan man naturligvis ikke blive ved med, og pr. 1. januar i år har man mageskiftet flyvemuseumsbygningen med deponhangaren. Med i aftalen er, at Flyvemuseet som hidtil råder vederlagsfrit over udstillingsbygningen.

Endvidere stiller Legogruppen 10 mio. kr. til

rådighed over en treårig periode, Falck to medarbejdere plus ½ mio. kr., der er målrettet til Falckmuseet, alt sammen med det sigte at bringe Center Mobilium til at balancere regnskabsmæssigt.

Hvis dette ikke lykkes, vil Kirkbi købe Danmarks Flyvemuseums andel af Museums Center Billund I/S, der ejer museernes indgangsparti, servicefløj og cafeteria, for 2½ mio. kr. Endvidere vil Danmarks Flyvemuseum få yderligere mindst 2½ mio. kr. af Center Mobilium Fonden (Kirkbi garanterer for beløbet).

Skulle det ikke lykkes at skabe balance og Center Mobilium må lukke, vil Flyvemuseet have et godt grundlag for at fortsætte på en anden måde: Man har samlingerne, noget at have dem i (deponhangaren) og 5 mio. kr. i kontanter.

På et ekstraordinært repræsentantskabsmøde den 7. februar godkendtes rekonstruktionen og mageskiftet.

Ny direktør

Karen Meldgaard, 48, tiltrådte 1. marts som direktør for Center Mobilium Fonden, der forestår den daglige drift og markedsføring af Danmarks Flyvemuseum, Danmarks Bilmuseum og Falckmuseet.

Hun har stor erfaring på områderne salg og markedsføring, erhvervet såvel gennem uddannelse som gennem ansættelse, bl.a. i Vejle Centret og Idrættens Hus og kommer fra en stilling som direktør for Kolding Byferie og Slotsøbadet. Her var hun ansvarlig for opstart, drift, økonomi, salg og markedsføring samt personale.

Personaleændringer

Steen Reher har opsagt sin stilling som booking- og arrangementchef i Center Mobilium og er fra-trådt.

Jan Larsen er pr. 1. marts genindtrådt i stillingen som teknisk chef, som han efter eget ønske forlod for knap to år siden. Han er 43 år, uddannet i Falck og har sidst været souschef på Falck-stationen i Vejle.

KZ IV udstilles

Renoveringen af museets KZ IV bliver betydelig mere tidskrævende end først antaget, for da man fik strippet den for de mange lag maling viste det sig, at der var omfattende skader på træstrukturen.

Men de er nu udbedret, og der er lagt nyt lærred på rorfladerne. Flyet er også blevet malet, og der mangler så »kun« at samle det igen, herunder indbygge motorer.

Dette arbejde foregår i den store museumshal, hvor publikum de næste måneder i perioder vil kunne se et »arbejdende flyværksted«, bemannet med frivillige medarbejdere fra Danmarks Flyvehistoriske Selskab og Dansk Svæveflyvehistorisk Klub.

For at få plads til KZ IV'en har det været nødvendigt at flytte Monosporen. Den er nu udlånt til Egeskov Veteranomuseum.

DANMARKS FLYVEMUSEUM

Center Mobilium
Ellehammers Allé 3,
7190 Billund.
Tlf. 75 35 32 22.

Formand: Civilingeniør Søren Jakobsen,
Byvej 70, 4682 Tureby.
Tlf. 53 68 35 23.

FLYVEMUSEETS VENNER

Formand: Direktør Christian R. Hunderup
Slotsvej 49A, 2920 Charlottenlund.
Tlf. 31 64 06 14.

Kasserer: Grethe Schultz,
Lindvang 16, 2660 Brøndby Strand.
Tlf. 43 73 11 81. Giro 1 08 50 93.

Redaktør af NYT:

Hans Kofoed,
Skt. Markus Allé 13*,
1922 Frederiksberg C.
Tlf. 35 37 32 56.